

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	AZL 211 Əski əlifba (C) 3 kredit 6 AKTS
	Departament	Dillər və ədəbiyyatlar
	Program (bakalavr, magistr)	Bakalavr
	Tədris semestri	2022/2023-cü tədris ilinin payız semestri
	Fənni tədris edən müəllim (lər)	Rüstəm Lazimov
	E-mail:	Rustam.lazimov@gmail.com Rustam.lazimov@nab.az
	Telefon:	(050-055) 443-13-12
	Mühazirə otağı/Cədvəl	
	Məsləhət saatları	Tələbələrlə razılışdırılmış vaxtda
	Prerekvizitlər	Yoxdur
Tədris dili	Payız 2022-2023	
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	Məcburi	
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat	<p>Zivər Hüseynli Baylan. Əski Azərbaycan yazısı. "Köhlən" nəşriyyatı, 2017.</p> <p>-T. Rüstəmova. Fars dili. 2005 və 2013 çapları. Bakı</p> <p>-F. Timurtaş. Osmanlı Türkçəsinə giriş, 1993 İstanbul</p> <p>-Divan-i Türki-ye Seyyid Əbülfəzəl Nəbati, Təbriz 1372 ş. (əski ilifba ilə)</p> <p>-Ə.Səfərli, X. Yusifli. Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi.Rastan, 1376ş, -Tehran.(əski ilifba ilə)</p> <p>-H. Develi. Osmanlı Türkçesi klavuzu. Kesit,2015. İstanbul</p> <p>-Ə. Fərdi. Kulliyat-i turki-ye Şəhriyar, Əlhuda, 1371ş. Tehran. (əski ilifba ilə)</p> <p>-R.Rza.Xosrov və Şirinin tərcüməsi.Azərbaycan mədəni Rabitə Cəmiyyəti, 1948. Bakı</p>	
Kursun təsviri	<p>Əski əlifba Orta əsrlərdən bəri Şərqiñ aparıcı dilləri olan Türk dillərində istifadə olunan əlifbadır. Bu əlifba ərəb və fars əlifbası əsərndə yarandığı və hər üç dildə bu əlifbadan istifadə edildiyi üçün bu dillərdə bir çox ortaqlıq qrammatik xüsusiyyətlər və ortaqlıqların işlənməsinə səbəb olmuşdur. Amma bütün ortaqlıqlara baxmayaraq Azərbaycan əlifbasının özünəməxsusluğunu fərqliliklər yarada bilmüşdir.</p>	
Kursun məqsədləri	<p>İyirminci əsrin əvvəllerinədək əsas əlifba Ərəb və Fars əlifbaları üzərində götürülərək hazırlanmış Əski Əlifba olmuşdur. Əski əlifba dərsinin tədrisi Azərbaycan filologiyası və tarix bölümünün tələbələrinə əski əlifbanı öyrətməklə tələbələrin Orta əsrlərdə yazılmış əsərləri rahatlıqla oxuyub başa düşmələri və bu sahədə geniş tədqiqat aparmaq bacarığını əldə etmələri məqsədi ilə nəzərdə tutulmuşdur.</p>	
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	<p>Kursun sonunda tələbələr:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tərtib olunan program əsasında tələbələr kursu bitirdikdən sonra Orta əsr türkdilli mətnləri rahatlıqla oxuya biləcək. 2. Müəyyən dərəcədə əlyazmalar üzərində işləmə bacarığını əldə edəcəklər. 	
Tədris metodları	Mühazirə	+
	Qrup müzakirəsi	+
	Praktiki tapşırıqlar	+

Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)
Aralıq imtahani			30%
Davamiyyət	Dekabr ayının üçüncü həftəsi		5%
Fəallıq	Dekabr ayının üçüncü həftəsi		15%
Kurs işi (Layihə)	Dekabr ayının birinci həftəsi		10%
Final imtahani			40%
Yekun			100%
Qaydalar (Tədris siyaseti və davranış)	<p>Davamiyyət 25%-dən artıq dərsdə iştirak etməyən tələbə imtahandan kənarlaşdırılır.</p> <p>Fəallıq Fəallıq balı tələbələrin ev tapşırığını düzgün şəkildə yerinə yetirməsi və sinifdə izah olunan dərs haqqında müzakirə və sual-cavabda iştirakı üçün nəzərdə tutulmuşdur.</p> <p>Kurs işi (Layihə) Latin əlifbasında verilmiş mətnin əski əlifbaya düzgün qaydalar əsasında çevriləsinə diqqət göstəriləcək.Qiymətləndirmə zamanı tələbənin etdiyi səhv'lərlə yanaşı xəttinin düzgün olması da rol oynayır. Dərsin izahı zamanı tələbə müəllim diqqətlə dinləməli, dərs haqqında müzakirələrdə fəal iştirak etməlidir. Tələbələr telefon və bu kimi əşyalardan istifadə etməməli, dərsə mane olacaq hərəkətlərdən çəkinməlidir, əsk halda dərsdən xaric ediləcəkdir.</p> <p>İmtahan haqqında</p> <ul style="list-style-type: none"> İmtahana hazırlaşarkən dərsin iş planında nəzərdə tutulmuş ədəbiyyat, sinifdə aparılan qeydlər və bu dil haqqında digər qaynaqlara müraciət etmək lazımdır. İstifadə ediləcək qaynaqların böyük hissəsi tərəfimizdən veriləcəkdir. Aralıq və final imtahanlarının hər ikisi əsasən klassik üsulla keçiriləcək. 		

Cədvəl (dəyişdirilə bilər)			
Həftə	Tarix (planlaşdırılmış)	Fənnin mövzuları	Dərslik/Tapşırıqlar
1.		Ərəb əlifbasının tarixcəsi Ərəb əlifbasının türk, ərəb və fars dillərində istifadəsi haqqında ümumi məlumat	T. Rüstəmova. Fars dili. 2005.s.11-22
2.		Yazı tarixinin başlanması və yazı növləri Yazı tarixinin başlanması və yazı növləri	T. Rüstəmova. Fars dili. 2005. s. 41-43 T. Rüstəmova. Fars dili. 2005. s. 50-57
3.		Əlifba: “əlif”, “be”, “pe”, “te”, “se”, “nun”, “ye”. Əlifba: “cim”, “çe”, “he”, “xe”, “dəl”, “zəl”, “re”, “ze”, “je”.	T. Rüstəmova. Fars dili. 2005.s.57
4.		Əlifba: “sin”, “şin”, “sad”, “zad”, “ta”, “za”. Əlifba: “ayn”, “ğayn”, “fe”, “qaf” “kaf”, “gaf”.	Osmanlı Türkcesine Giriş. S. 102-106
5.		Əlifba: “sağır nun”, “ləm”, “mim”, “ha”, “vav”. Qısa sözlərin oxunuşu	Osmanlı Türkcesine Giriş. S. 102-106 Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi.

6.		Hərəkələr (fəthə, kəsrə, zəmmə), sait səslər və “ئ -ى” həflərinin sait əvəzinə işlənməsi Söz birləşmələrinin oxunuşu və yazılışı	T. Rüstəmova. Fars dili. 2005.s.66 T. Rüstəmova. Fars dili. 2005.s.68
7.		Əlavə işarələr. (Həmzə, tənvin, sükun) Cümlələrin oxunuşu və yazılması	T. Rüstəmova. Fars dili. 2005.s.54 Osmanlı Türkcesine Giriş. S. 130 -127
8.		Fonetik izahat Aralıq imtahani	Osmanlı Türkcesine Giriş. S. 177-178 Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi.
9.		Şəmsi və qəməri hərfələri Əməli yazılar	T. Rüstəmova. Fars dili. 2005.s.186
10.		Rəqəmlər Mətn üzərində iş	T. Rüstəmova. Fars dili. 2005.s.112
11.		Türkcə, ərəbcə və farscaya məxsus hərfələr Mətn üzərində iş	Osmanlı Türkcesine Giriş. S. 179-180
12.		Xətt nümunələri ilə tanışlıq Mətn üzərində iş	Osmanlı Türkcesine Giriş. S. 181 Osmanlı Türkcesine Giriş. S. 182
13.		Saylar Mətn üzərində iş	Osmanlı Türkcesine Giriş. S. 182 Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi.
14.		Dilimizə keçmiş ərəb sözlərinin xüsusiyyətləri Mətn üzərində iş	Osmanlı Türkcesine Giriş. S. 102-106 Osmanlı Türkcesine Giriş. S. 184
15.		Təqvim Mətn üzərində iş	Osmanlı Türkcesine Giriş. S. 184 Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi.
16		Final imtanahı	